

## Serbest meslek faaliyetine ilişkin olarak serbest meslek kazanç defteri tutulması hk.

|                   |                                 |
|-------------------|---------------------------------|
| <b>Belge türü</b> | Özelge                          |
| <b>Kanun</b>      | GELİR VERGİSİ KANUNU            |
| <b>Özelge no</b>  | B.07.4.DEF.0.70.10.00-GVK/2-1-1 |
| <b>Tarih</b>      | 22.02.2012                      |

**T.C.**

**KARAMAN VALİLİĞİ**

**Defterdarlık Gelir Müdürlüğü**

Sayı : B.07.4.DEF.0.70.10.00-GVK/2-1-1

22/02/2012

Konu : Defter Tutma

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzun tetkikinde; 2011 yılı hesap döneminde ticari faaliyetinizde kullanılmak amacı ile bilanço esasına göre yevmiye ve envanter defteri, serbest meslek faaliyeti içinde Serbest Meslek Kazanç Defteri tasdik ettirdiğinizi ve her iki defteri tasdik ettirmenize rağmen her iki faaliyetinizi bilanço usulü defterde takip edip edemeyeceğiniz hususunda bilgi talep edilmektedir.

Bilindiği üzere; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 65 inci maddesinde serbest meslek kazancının tarifi yapılmış olup; söz konusu madde de: "Her türlü serbest meslek faaliyetinden doğan kazançlar serbest meslek kazancıdır.

Serbest meslek faaliyeti; sermayeden ziyade şahsi mesaiye, ilmi veya mesleki bilgiye veya ihtisasa dayanan ve ticari mahiyette olmayan işlerin işverene tabi olmaksızın şahsi sorumluluk altında kendi nam ve hesabına yapılmasıdır." hükmü yer almış olup, Kanunun 66 ncı maddesinin 2 nci

bendinde;"Bizzat serbest meslek erbabı tarifine girmemekle beraber serbest meslek erbabını bir araya getirerek teşkilat kurmak veya bunlara sermaye temin etmek suretiyle veya sair suretlerle serbest meslek kazancından hisse alanlar" serbest meslek erbabı sayılmıştır.

Öte yandan, Gelir Vergisi Kanununun "Ticari Kazancın Tarifi" başlıklı 37 inci maddesinde ise "Her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançlar ticari kazançtır." hükmü yer almıştır.

Ticari kazançlar esas itibariyle sermaye-emek karışımı bir kaynağa bağlı olarak doğarlar. Bu kaynağa bağlı olarak devamlı bir organizasyona dayanan her türlü faaliyet ticari faaliyettir. Serbest meslek faaliyetinin ticari bir organizasyon içinde yapılması sağlanan gelirin yapısını değiştirmez. Sadece elde edenler yönünden ticari kazanç sayılmasını gerektirir ve ticari kazançta ait esas ve hükümlere tabidir.

Bu hükümlere göre, serbest meslek faaliyetinden elde edilen kazancın serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi ve serbest meslek mükellefiyetinin tesis edilmesi gerekmektedir. Ticari kazanç işlerinden elde edilen kazancın ise ticari kazanç olarak vergilendirilmesi ve mükellefiyetinin ticari kazanç mükellefi olarak tesis edilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 172 nci maddesinde anılan Kanuna istinaden defter tutmak mecburiyetinde olan gerçek ve tüzel kişiler tek tek sayılmak suretiyle belirtilmiştir.

Anılan Kanunun 176 ncı maddesinde ise tüccarlar defter tutma bakımından; I inci sınıf tüccarlar, (bilanço esasına göre) ve II nci sınıf tüccarlar, ( işletme hesabı esasına göre) olmak üzere iki sınıfa ayrılmışlardır.

Defter tutma bakımından kimlerin I nci sınıfa dahil olacağı hususu Vergi Usul Kanununun 177 nci maddesinde 6 bent halinde, kimlerin II nci sınıfa dahil olacağı hususu ise aynı Kanunun 178 inci maddesinde 2 bent halinde sayılmak suretiyle belirtilmiştir.

Ayrıca, Vergi Usul Kanununun 182 nci maddesinde yevmiye defteri, defter-i kebir ve envanter defteri bilanço esasına tabi mükelleflerin tutmak zorunda oldukları defterler arasında sayılmış olup, 193 üncü maddede ise işletme hesabı esasına tabi mükelleflerin işletme hesabı defteri tutacakları belirtilmiştir.

Aynı Kanunun 210 ncu maddesinde ise; serbest meslek erbabının kazanç defteri tutacağı hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan; Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesi gereğince, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburi olduğundan, ticaret erbabının 229 ncu madde gereğince, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında, müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere müşteriye ticari bir vesika olarak fatura düzenlemesi gerekmektedir.

Serbest meslek erbabı ise, Vergi Usul Kanununun 236 ncı maddesindeki hükme göre; mesleki faaliyetlerine ilişkin her türlü tahsilatı için iki nüsha serbest meslek makbuzu tanzim etmek ve bir nüshasını müşteriye vermek, müşteri de bu makbuzu istemek ve almak mecburiyetindedir.

Yukarıda yapılan açıklamalara göre, serbest meslek faaliyetinden elde edilen kazancın serbest meslek kazancı olarak vergilendirilmesi ve bu faaliyetle ilgili olarak serbest meslek kazanç defteri tasdik ettirilerek kullanılması, serbest meslek faaliyetlerinden elde edilen gelirlerin de serbest meslek makbuzu ile belgelendirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, ticari kazanç faaliyetinden elde edilen kazancın ise ticari kazanç olarak vergilendirilmesi ve mükellefiyetinin ticari kazanç mükellefi olarak tesis edilmesi gerekeceğinden, bu faaliyeti ile ilgili olarak fatura düzenlenmesi ve 177 nci maddede 6 bent halinde sayılan şartlardan birinin taşınması halinde bilanço esasına göre, aksi takdirde işletme hesabı esasına göre defter tutulması gerekmektedir.

Yukarıda yer verilen kanun hükümleri ve açıklamalar uyarınca, serbest meslek faaliyetinize ilişkin serbest meslek kazanç defteri tutulması gerekmekte olup, ticari faaliyetinize ilişkin tutulacak defterinize ilave etmeniz mümkün bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(\*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(\*\*) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(\*\*\*) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

---

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026